

Dkt. John Oswalt, Wafalme, Kipindi cha 30, Sehemu ya 3

2 Wafalme 24-25, Sehemu ya 3

© 2024 John Oswalt na Ted Hildebrandt

Kwa uharibifu wa mji, kukata tamaa, na matumaini, kuanzia mstari wa nane siku ya saba ya mwezi wa tano katika mwaka wa 19 wa Nebukadreza, mfalme wa Babeli, Nebukadreza Adoni, kamanda wa Walinzi wa Mfalme na afisa wa mfalme wa Babeli, alikuja Yerusalemu. Kwa hivyo, imekuwa kama mwezi mmoja tangu mji utekwe. Alichoma moto hekalu la Bwana, jumba la kifalme, na nyumba zote za Yerusalemu.

Alichoma kila jengo muhimu. Jeshi lote la Wababeli, chini ya kamanda wa Walinzi wa Mfalme, lilibomoa kuta zote zilizozunguka Yerusalemu. Kwa namna fulani nawasikia hawa watu wakisema, Nimekubali kupigana.

Sikusaini ili kubomoa kuta. Naam, umesaini, kwa hivyo utafanya hivyo. Nimezungumza nawe hapo awali kuhusu mpango wa hatua tatu ambao Waashuri walifuata na ambao Wababeli walichukua.

Kwanza, wanajitokeza katika ujirani na kukupa muungano. Na ukiwa mwerevu, unakubali muungano, na kuna heshima kubwa inayoambatana nao. Naam, bila shaka, wewe na watu wako mnachoka kulipa ushuru huo, kwa hivyo mnaasi, na Waashuri wanarudi.

Wanauzingira mji wako. Ukiwa mwerevu, unajisalimisha, na labda utaishi. Na heshima inaongezwa.

Wanaweka chaguo lao la mfalme wa asili kwenye kiti cha enzi. Bila shaka, anaasi, nao wanarudi. Na wakati huu, hakuna kujisalimisha.

Wakati huu, mji unateketezwa kabisa, na kuta zinaharibiwa. Mahali hapa hapatakuwa kitovu cha uasi tena. Kwa hivyo, hili ni shambulizi la tatu.

Kwa mara nyingine tena, katika mstari wa 12, kamanda aliwaacha baadhi ya watu maskini zaidi wa nchi hiyo ili walime mashamba ya mizabibu na mashamba. Sasa, nataka uangalie mistari hii inayofuata, 25, 13, na inayofuata. Kwa hivyo, tumekuwa na muhtasari mfupi sana.

Alichoma moto hekalu, akachoma moto ikulu, akachoma moto nyumba zote na kubomoa kuta. Sasa, tutakuwa na mistari sita. Wababeli walivunja nguzo za shaba, vinara vinavyohamishika, na bahari ya shaba iliyokuwa kwenye hekalu la Bwana, wakaichukua shaba hiyo hadi Babeli.

Walichukua vyungu, majembe, mikasi ya kukatia tambi, sahani, na vyombo vyote vya shaba vilivyotumika katika utumishi wa hekalu. Amiri wa walinzi wa mfalme akachukua vyetezo, mabakuli, vyote vilivyotengenezwa kwa dhahabu safi au fedha. Shaba kutoka kwenye nguzo mbili, bahari na vikalio, ambavyo Sulemani alikuwa amevitengeneza kwa ajili ya hekalu la Bwana, ilikuwa kubwa mno kuliko uzani.

Kila nguzo ilikuwa na urefu wa dhiraa 18. Kichwa cha shaba kilichokuwa juu ya nguzo moja kilikuwa na urefu wa dhiraa tatu na kilikuwa kimepambwa kwa wavu na makomamanga ya shaba kuzunguka pande zote. Nguzo nyingine pamoja na wavu wake ilikuwa kama hiyo.

Sawa, rudi, tafadhali, kwenye sura ya 8, hapana, samahani, 7, mstari wa 15, alitengeneza nguzo mbili za shaba, kila moja ikiwa na urefu wa dhiraa 18 na mzingo wa dhiraa 12. Pia alitengeneza taji mbili za shaba iliyoyeyushwa ili ziweke juu ya nguzo. Kila taji ilikuwa na urefu wa dhiraa tano.

Wavu wa minyororo iliyosokotwa ulipamba taji zilizokuwa juu ya nguzo, saba kwa kila taji. Alitengeneza makomamanga katika safu mbili, yakizunguka kila wavu, na kadhalika. Katika mstari wa 23, aliifanya bahari ya kusubu iwe ya mviringo, yenye urefu wa dhiraa 10, futi 15 kutoka ukingo hadi ukingo, na dhiraa tano kwenda juu.

Niko katika 1 Wafalme 7. Mstari wa 25, alitengeneza 12, bahari ikasimama juu ya ng'ombe 12, watatu wakitazama kaskazini, watatu wakitazama magharibi, watatu wakitazama kusini, watatu wakitazama mashariki. Katika mstari wa 27, alitengeneza vinara 10 vya shaba vinavyoweza kusongeshwa. Kila kimoja kilikuwa na urefu wa dhiraa nne, upana wa dhiraa nne, na kimo cha dhiraa tatu.

Mstari wa 38, alitengeneza beseni 10 za shaba, kila moja likiwa na bathi 40 na upana wa futi sita. Beseni moja la kubebea kila moja ya vinara 10, na kadhalika. Je, unaona kufanana katika lugha? Unafikiri kwa nini ndivyo ilivyo? Kwa nini hakusema tu kwamba aliharibu hekalu na kuchukua vitu vyake vyote? Kwa nini maelezo haya ya kina yametolewa? Je, yameandikwa? Ndiyo, ndiyo.

Msiba wa yote, vitu hivi vilivyowekwa wakfu kwa Bwana, vilitengenezwa kwa ajili ya utumishi wake. Sawa, sasa angalia sura ya 9 ya 1 Wafalme, mstari wa 3. Nimesikia maombi na dua uliyotoa mbele zangu. Huyu ni Mungu akizungumza na Sulemani.

Nimeitakasa hekalu hili ulilolijenga kwa kuliweka jina langu humo milele. Macho yangu na moyo wangu vitakuwepo milele. Nawe, ukienda mbele zangu kwa moyo mkamilifu na kwa unyofu kama Daudi baba yako alivyofanya, ukitenda yote ninayokuamuru, na kuzishika amri na sheria zangu; nami nitaimarisha kiti chako cha ufalme juu ya Israeli milele, kama nilivyomwahidi Daudi baba yako niliposema, hutakosa kuwa na mrithi katika kiti cha ufalme cha Israeli.

Lakini kama wewe au wazao wako mkiacha kunifuata, msiposhika amri na maagizo niliyokupa, na kwenda kuitumikia miungu mingine na kuiabudu, ndipo nitakapowakatilia mbali Israeli kutoka katika nchi niliyowapa, nami nitaikataa nyumba hii niliyoitakasa kwa ajili ya jina langu. Ndipo Israeli itakuwa dharau na kitu cha kudharauliwa miongoni mwa watu wote. Hekalu hili litakuwa rundo la vifusi.

Wote wapitao watashangaa na kudhihaki na kusema, Kwa nini Bwana ameitendea hivi nchi yake na hekalu hili? Watu watajibu kwa sababu wamemwacha Bwana, Mungu wao, aliyewatoa baba zao kutoka Misri, na kuiabudu na kuitumikia miungu mingine. Ndiyo maana Bwana alileta maafa haya yote juu yao. Kwa hiyo haya hapa.

Tuna vitabu vya kumbukumbu kweli. Hapa kuna utukufu wa hekalu, na hapa kuna msiba wa hekalu. Sasa niliuliza swali hapo: je, unaweza kujenga theolojia ya hekalu kutokana na hili? Bila shaka, pamoja na sura ya 9 hapo.

Tulizungumza muda mrefu uliopita. Kwa nini maelezo mengi kuhusu hekalu hili? Na kwa namna fulani, yanaakisiwa hapa. Kwa nini maelezo mengi? Kwa nini Mungu alisababisha hilo? Analipenda.

Ilikuwa nyumba, nyumba ambayo jina lake lingekuwa. Aliipenda. Na janga ni nini? Aliiacha.

Kwa nini aliiacha? Alisema nini katika sura ya 9? Ndiyo, ukiniacha, sijali kuhusu jengo. Ninachojali ni wewe. Wewe ndiye hekalu la moyo wangu.

Hii yote ni ishara. Mioyo yetu ni mizuri kiasi gani kwake? Mzuri huo. Na janga ni nini? Wakati mioyo yetu si yake tena.

Ni jambo la kutisha. Ni baya. Ni janga.

Kwa hivyo, kwa njia nyingi sana, nadhani vitabu vya Wafalme vinahusu hekalu. Yote haya, naamini, ni ya mfano, na ni ishara iliyokusudiwa kutuambia Mungu anaelekea wapi.

Sio bahati mbaya kwamba nataka kuzungumza nawe kuhusu Waefeso katika msimu wa vuli. Kwa maana halisi, hapa ndipo mambo yote yanapoelekea. Nimekuwa nikivutiwa na kuvutiwa na kuenea kwa hekalu katika Agano la Kale hivi majuzi.

Kitabu cha mwisho katika Agano la Kale la Kiebrania ni Mambo ya Nyakati. Hapa kuna mstari wa mwisho wa Mambo ya Nyakati. Hivi ndivyo Koreshi, mfalme wa Uajemi, asemavyo: Bwana, Mungu wa mbinguni, ameniamuru, amenipa falme zote za dunia, naye ameniweka nimjengee hekalu huko Yerusalemu, huko Yuda.

Huo ndio mstari wa mwisho katika Agano la Kale kwa mpangilio wa Kiebrania. Na kwa mpangilio wetu, ni Malaki. Na Malaki inahusu uharibifu wa hekalu na watu wanaojaribu kulitumia kwa ajili yao wenyewe.

Kwa hivyo, haya yote yanahusu nini? Ni kuhusu Mungu kutaka kurudi nyumbani. Sio bahati mbaya kwamba sura 16 za mwisho za Kutoka, ambazo kwa kweli ni theolojia ya kibiblia ya wokovu, zinahusu Mungu kurudi nyumbani. Na ndivyo ilivyo hapa.

Mwangwi tunaoupata hapa wa maneno haya. Sawa. Sasa, turudi kwa Wafalme.

Kitabu hiki kinaishaje? Kwa kweli, kwa njia ya ajabu kidogo. Katika miaka ya 30, hii ni sura ya 25, mstari wa 27. Katika mwaka wa 37 wa uhamisho wa Yehoyakimu, mfalme wa Yuda, Yehoyakimu amekuwa gerezani kwa miaka 37.

Katika mwaka ambao Awel Marduk, Nebukadneza, hatimaye alikufa baada ya miaka 56, katika mwaka ambao Awel Marduk alipokuwa mfalme wa Babeli, mwaka wake wa kwanza, Nebukadneza alielekea kuchukua nafasi ya Yehoyakimu, ni wazi. Lakini nadhani Awel Marduk ni mwanawe. Sina uhakika kuhusu hilo.

Lakini mrithi wake, katika mwaka wake wa kwanza, alimtoa Yehoyakimu, mfalme wa Yuda, gerezani. Alifanya hivi siku ya 27 ya mwezi wa 12. Akazungumza naye kwa upole, akampa kiti cha heshima juu kuliko cha wafalme wengine waliokuwa naye huko Babeli.

Huh? Yuda si kitu. Yuda si kubwa kama Kaunti ya Jessamine. Kiti cha heshima kilicho juu kuliko kile cha wafalme wengine waliokuwa naye Babeli.

Kwa hiyo Yehoyakimu aliweka kando mavazi yake ya gerezani na, kwa maisha yake yote, alikula mezani pa mfalme mara kwa mara. Siku baada ya siku, mfalme alimpa Yehoyakimu posho ya kawaida muda wote aliokuwa hai. Sasa, hilo linahusu nini? Naam, wasomi wanapenda kupigana wao kwa wao katika hili.

Nadhani, kama nilivyoanza, labda mwisho wa Yuda. Ukoo wa Daudi hautawekwa wazi. Yuda, kama taifa huru, ina mfalme wake wa kibinadamu, kwa hivyo ndio, hiyo imekwisha.

Imekwisha. Kitabu kimekamilika. Lakini je, hadithi imekwisha? Hapana, hapana.

Samahani? Ndiyo. Nitakuwa mkatili hapa. Ndiyo, ameketi kwenye kiti cha enzi mbinguni.

Ndiyo, ndiyo. Kwa hivyo, nadhani hili ni la makusudi kabisa. Huzuni, maangamizi, msiba, maafa kwa kile tulichokidhania kuwa ufalme wa Mungu.

Taifa huru lenye mfalme wa kibinadamu kwenye kiti cha enzi na jeshi linalohakikisha uhuru wake. Tulidhani huo ulikuwa ufalme wa Mungu. Umekwisha.

Imekwisha. Lakini Mungu hajamaliza. Na kwa hivyo, nina uhakika.

Sasa, wasomi wengi wanasema, hii ni aina fulani ya hati ya posta. Lakini nina uhakika kwamba si hati ya posta tu. Inasema kweli kwamba hadithi itaendelea.

Lakini itaendelea kwa njia tofauti na unavyoweza kufikiria. Kwa sababu ufalme wa Mungu si taifa la Yuda. Na mwana wa Daudi si mfalme wa kibinadamu tu.

Kuna kitu kingine kinachoendelea hapa. Kwa hivyo, kitabu kinaisha, kama nilivyosema, kwa giza. Na bado, ni kana kwamba giza linapotuzunguka, ghafla kuna mwali wa mshumaa.

Nao wanasema hivyo. Sijawahi kufika huko na siwezi kuhakikisha hilo. Wanasema kwamba angani, kiberiti kinachowashwa kinaweza kuonekana maili 500 mbali.

Katika giza kuu, mwanga mdogo huo wa mwanga, loo, nadhani hiyo ndiyo hadithi hapa. Ni giza. Joachim? Nani anajua? Nani anajua? Aliinua kichwa chake.

Na upande mwingine wa zaburi ya Daudi, sura ya 3, ambapo alisema, Mungu ndiye kichwa changu. Kichwa changu. Naam.

Ndiyo. Ndiyo. Sijui kama nyote mmesikia hilo.

Yeremia anaposimulia hadithi, ana tofauti moja. Aliinua kichwa chake, jambo linalotukumbusha Zaburi 3: Mungu ndiye anayeinua kichwa changu.

Ndiyo. Ndiyo. Naam, wazo moja zaidi, ni kumalizia tu.

Nilisema mwanzoni miezi iliyopita kwamba waliberali na wahafidhina wanakubaliana kwamba Yoshua, Waamuzi, Samweli, na Wafalme wote wameandikwa kwa kuzingatia Kumbukumbu la Torati. Sasa, waliberali wanafikiri kwamba Kumbukumbu la Torati halikuandikwa hadi mwaka 621 lilipopatikana hekaluni. Siamini hilo hata kidogo.

Nadhani iliandikwa mwaka 1400 na Musa. Lakini sote tunakubali kwamba Yoshua, Waamuzi, Samweli, na Wafalme wameandikwa kwa kuzingatia Kumbukumbu la Torati. Wanaangalia historia ya Israeli kwa msingi huo.

Kwa hivyo, falsafa ya historia ya Kumbukumbu la Torati ni nini? Rahisi sana. Weka agano na upate baraka. Vunja agano na upate laana.

Kwa hivyo, ni nani mfalme mzuri? Anayeshika agano. Ni nani mfalme mbaya? Anavunja agano. Je, alitawala kwa muda mrefu sana? Je, alikuwa na utajiri mwingi wa kimwili? Je, alikuwa na nguvu nyingi? Lakini alivunja agano.

Sahau. Hakuwa muhimu. Kwa hivyo, inamaanisha nini kutunza agano? Kwa kifupi, mambo manne.

Nambari ya kwanza, ibada kamili kwa Yahweh. Ibada kamili kwa Yahweh. Inarudi moja kwa moja kwenye Kutoka sura ya 20, mstari wa 2. Usiwe na miungu mingine ila mimi.

Ya pili, amri ya pili si ibada ya sanamu. Huwezi kumkamata mungu katika umbo la kitu chochote kilichoumbwa. Na siwezi kusisitiza kupita kiasi umuhimu wa hilo.

Inaleta tofauti kubwa. Nimekuambia mara kadhaa. Kuna mitazamo miwili tu ya ulimwengu, ule wa kibiblia na ule mwingine.

Biblia inasema mungu, chochote kile, ni sehemu ya ulimwengu. Na Biblia inasema sivyo kabisa. Mungu si sehemu ya ulimwengu.

Na kwa hivyo, huwezi kumwakilisha Mungu kwa kitu chochote kilichoumbwa. Kwa hivyo, Yeroboamu angeweza kusema, hei, ninamwabudu Yahweh. Ndiyo, lakini unamwabudu Yeye kwa umbo la ng'ombe dume wa dhahabu.

Lo! Umemfanya kuwa sehemu ya ulimwengu huu katika umbo ambalo unaweza kulidhibiti na kulidhibiti. Usimtegemee mwingine yeyote isipokuwa Yahweh, hasa Ashuru.

Nilisema haya hapo awali. Nitasema tena. Hutahitaji kunisikia tena hadi Septemba ukirudi.

Chochote unachokiamini badala ya Mungu siku moja kitakugeuka na kukuangamiza. Kazi, nyumba, mpenzi, chochote unachokiamini badala ya Mungu siku moja kitakugeuka na kukuangamiza. Kuna maana kwamba hizo tatu za kwanza ndizo amri nne za kwanza.

Hii ya mwisho ni sita za mwisho zikijumlishwa pamoja. Watendee wengine, hasa wale ambao hawawezi kukulipa kwa wema. Hilo ndilo neno hesed.

Kwa ukarimu, hilo ndilo neno ahav . Maneno hayo yote mawili, hesed na ahav , yametafsiriwa kama upendo. Ahav ni upendo zaidi.

Hesed anachagua kumtendea mtu mwingine mema. Na heshima, mishpat , mara nyingi hutafsiriwa kama haki. Lakini kama nilivyojaribu kukuambia mara kadhaa, ni kubwa kuliko usawa wa kisheria tu.

Ni mpango wa Mungu kwa ajili ya maisha. Na kila mtu ni muhimu katika mpango huo. Hiyo ni Kumbukumbu la Torati.

Na hiyo ndiyo gridi ambayo Kings ametumia kutoka mwisho hadi mwisho kusema kilichofanya kazi na kisichofanya kazi. Sawa, maneno yoyote ya mwisho unayotaka kusema kabla sijakuachilia uende? Amina, hilo ni neno zuri sana. Kitabu kitatoka lini? Naam, kama naweza kupata mtu wa kuandika kanda hizi, naweza kufanya hivyo.

Loo, nimefanya maoni kuhusu Kings. Nina kurasa 1,100 zilizoandikwa kwa chapa kwenye dawati langu ambazo zimepelekwa kwa mhariri kwa ajili ya maoni. Nadhani dada yangu anazungumzia kitabu maarufu zaidi kama My Exodus, The Way Out au hivyo.

Sawa, acha niombe.

Baba Mpendwa wa Mbinguni, asante kwa neno lako. Asante kwa ukweli. Asante kwa uhai wake. Asante kwa nguvu zake. Asante kwa uzuri wake.

Asante kwa njia zote unazotumia kuifunua kwetu. Hatuabudu Biblia. Ni kitabu, lakini tunakuabudu wewe.

Tunakushukuru milele kwa kitabu chako kwa sababu ndani yake tunaona uso wako. Tusaidie, Ee Bwana, kuishi kama wanaume na wanawake wa Mungu. Tusaidie kuishi maisha yetu siku baada ya siku, tukikutafakari, tukikuchagua, tukikupenda, na kuishi kwa ajili yako.

Tubarikiwe kweli kwa sababu tunatembea nawe. Kwa jina lako, amina.